

Pestprotocol

CBS de Wiekslag

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	2
Inleiding	3
Het probleem dat pesten heet.	4
<i>Hoe gaat CBS De Wiekslag om met pesten?</i>	4
<i>Oorzaken van pestgedrag kunnen zijn:</i>	5
Belangrijke regels	6
<i>Regel 1</i>	6
<i>Regel 2</i>	6
<i>Regel 3</i>	6
<i>Regel 4</i>	6
<i>Regels die gelden in alle groepen</i>	6
Aanpak van ruzies en pestgedrag in vier stappen	7
<i>Stap 1</i>	7
<i>Stap 2</i>	7
<i>Stap 3</i>	7
<i>Stap 4</i>	7
Consequenties	8
<i>Fase 1</i>	8
<i>Fase 2</i>	8
<i>Fase 3</i>	8
<i>Fase 4</i>	8
<i>Fase 5</i>	8
Begeleiding	9
<i>De gepeste leerling</i>	9
<i>De pester</i>	9
<i>De groep</i>	9
Adviezen aan ouders	10
<i>Ouders van gepeste kinderen</i>	10
<i>Ouders van pesters</i>	10
<i>Alle ouders</i>	10
Cyberpesten	11
<i>Wat is online pesten?</i>	11
<i>Manieren van online pesten</i>	11
<i>Voorkomen van online pesten</i>	11

Inleiding

Pesten komt helaas op iedere school voor, ook op CBS De Wiekslag. Het is een probleem dat wij onder ogen zien en op onze school serieus aan willen pakken. Wij voeren enerzijds een actief preventief beleid om het pesten op onze school te voorkomen; anderzijds pakken we pestgedrag serieus aan. Daar zijn wel enkele voorwaarden aan verbonden:

VOORWAARDEN

- Pesten moet als probleem worden gezien door alle direct betrokken partijen: leerlingen (gepeste kinderen, pesters en de zwijgende groep), leerkrachten en de ouders/ verzorgers (hierna genoemd: ouders).
- De school moet proberen pestproblemen te voorkomen. Los van het feit of pesten wel of niet aan de orde is, moet het onderwerp pesten met de kinderen bespreekbaar worden gemaakt, waarna met hen regels worden vastgesteld.
- Als pesten optreedt, moeten leerkrachten (in samenwerking met de ouders) dat kunnen signaleren, duidelijk stelling innemen en daarnaar handelen.
- Wanneer pesten ondanks alle inspanningen toch de kop opsteekt, beschikt de school over een directe aanpak.
- Wanneer het probleem niet op de juiste wijze wordt aangepakt of de aanpak niet het gewenste resultaat oplevert dan is de inschakeling van een vertrouwenspersoon nodig. De vertrouwenspersoon kan het probleem onderzoeken, deskundigen raadplegen en het bevoegde gezag adviseren.
- Op onze school is een vertrouwenspersoon aangesteld.

Dit PESTPROTOCOL heeft als doel:

“ Alle kinderen mogen zich in hun basisschoolperiode veilig voelen, zodat zij zich optimaal kunnen ontwikkelen”.

Door regels en afspraken zichtbaar te maken kunnen kinderen en volwassenen, als er zich ongewenste situaties voordoen, elkaar aanspreken op deze regels en afspraken. Door elkaar te steunen en wederzijds respect te tonen stellen we alle kinderen in de gelegenheid om met veel plezier naar school te gaan. Leerkrachten en ouders uit de ouderraad, de TSO en de medezeggenschapsraad onderschrijven gezamenlijk dit PESTPROTOCOL

Het probleem dat pesten heet.

Recent onderzoek onder 10000 kinderen (School en Innovatiegroep, 2013) wijst uit dat pestgedrag in het primair onderwijs intensiever is geworden. Gemiddeld 9% van de kinderen in het primair onderwijs geeft aan structureel (dagelijks of wekelijks) gepest te worden. In 2008 lag dit percentage nog op 8%. Daarentegen is het percentage kinderen dat zegt zelf structureel te pesten, gezakt van 3,8% in 2008 naar 2,7% in 2012. Minder pesters dus, die meer slachtoffers maken.

Het pesten is over het algemeen meer verbaal en mentaal dan fysiek. De kinderen die hebben aangegeven gepest te worden, zeggen dat dit gebeurt doordat ze de schuld krijgen van iets wat ze niet gedaan hebben; dat ze uitgescholden worden; dat er over hen wordt geroddeld; ze buitengesloten worden en dat er grapjes over hen worden gemaakt. Ten opzichte van 2008 is met name het item 'buitengesloten worden' flink toegenomen.

De piek van het pesten ligt tussen 10 en 14 jaar, maar ook in lagere en hogere groepen wordt er gepest. Een pestproject alleen is niet voldoende om een eind te maken aan het pestprobleem. Het is beter om het onderwerp regelmatig aan de orde te laten komen, zodat het ook preventief kan werken.

Hoe gaat CBS De Wiekslag om met pesten?

- ❖ In het beleidsplan "Puntje van de Week" beschrijft CBS De Wiekslag de werkwijze m.b.t. het structureel en positief aandacht schenken aan gedrag en sociaal-emotionele ontwikkeling.

Dit doen wij aan de hand van het "Puntje van de Week". Dit 'Puntje van de Week' is gebaseerd op 'De Bakjesmethode' van drs. Luc Koning. Hierbij kiezen leerkrachten een sociaal-emotioneel thema en stellen dit centraal in de groep. Het gaat daarbij om kennis, attitudes en vaardigheden. De keuze van dat thema kán gevoed worden door op dat moment spelende situaties, maar dat is niet noodzakelijk. De bakjesmethode is een groepsmethodiek die niet specifiek handelt over pesten, maar beoogt wel preventief te werken tegen pesten. Leerkrachten stemmen, na keuze van een thema, inhoud en werkvormen af op de behoeften en leeftijd van de groep.

Vier keer per jaar heeft de hele school hetzelfde "puntje van de week", waarvan twee keer per jaar dit het puntje "pesten" is.

- ❖ Naast het "Puntje van de Week" zijn ook andere werkvormen denkbaar, zoals spreekbeurten, rollenspelen, het afspreken van gezamenlijke regels over de omgang met elkaar en groepsopdrachten.
- ❖ Het voorbeeldgedrag van de leerkrachten (en thuis de ouders) is van groot belang. Er zal minder gepest worden in een klimaat waar duidelijkheid heerst over de omgang met elkaar, waar verschillen worden aanvaard en waar ruzies niet met geweld worden opgelost maar uitgesproken. Agressief gedrag van leerkrachten, ouders en leerlingen wordt niet geaccepteerd. Leerkrachten nemen duidelijk stelling tegen dergelijke gedragingen.
- ❖ Een effectieve methode om pesten te stoppen of te voorkomen, is het afspreken van regels voor de leerlingen. In de bovenbouw worden aan het begin van het jaar met elkaar de klassenregels opgesteld.
- ❖ Signalen van pesterijen kunnen o.a. zijn:
 - *altijd een bijnaam, nooit bij de eigen naam noemen*
 - *zogenaamde leuke opmerkingen maken over een klasgenoot*
 - *een klasgenoot voortdurend ergens de schuld van geven*
 - *briefjes doorgeven*
 - *beledigen*

- *opmerkingen maken over kleding*
- *isoleren/ negeren*
- *buiten school opwachten, slaan of schoppen*
- *op weg naar huis achterna rijden*
- *naar het huis van het slachtoffer gaan*
- *bezittingen afpakken*
- *schelden of schreeuwen tegen het slachtoffer*

Deze lijst kan nog verder worden uitgebreid: er zijn vele zichtbare en haast onzichtbare signalen denkbaar. Leerkrachten en ouders moeten daarom alert zijn op de manier waarop kinderen met elkaar omgaan en duidelijk stelling nemen wanneer bepaalde gedragingen hun norm overschrijden.

Oorzaken van pestgedrag kunnen zijn:

- ❖ Een problematische thuissituatie.
- ❖ Voortdurend gevoel van anonimiteit (buitengesloten voelen).
- ❖ Voortdurend in een niet-passende rol worden gedrukt.
- ❖ Het niet weerbaar zijn of niet beschikken over voldoende sociale vaardigheden.
- ❖ Voortdurend met elkaar de competitie aan gaan.
- ❖ Een voortdurende strijd om macht in de klas of in de buurt.

Belangrijke regels

Regel 1

Een belangrijke stelregel is dat het inschakelen van de leerkracht niet wordt opgevat als klikken. Vanaf de kleutergroep brengen we kinderen dit al bij: je mag niet klikken, maar..... als je wordt gepest of als je ruzie met een ander hebt en je komt er zelf niet uit dan mag je hulp aan de leerkracht vragen. Dit wordt niet gezien als klikken.

Regel 2

Een tweede stelregel is dat een medeleerling ook de verantwoordelijkheid heeft om het pestprobleem bij de leerkracht aan te kaarten. Alle leerlingen zijn immers medeverantwoordelijk voor een goede sfeer in de groep.

Regel 3

Samenwerken zonder bemoeienissen:

School en gezin halen voordeel uit een goede samenwerking en communicatie. Dit neemt niet weg dat iedere partij moet waken over haar eigen grenzen. Het is bijvoorbeeld niet de bedoeling dat ouders naar school komen om eigenhandig een probleem voor hun kind op te komen lossen. Bij problemen van pesten zullen de directie en de leerkrachten hun verantwoordelijkheid (moeten) nemen en indien nodig overleg voeren met de ouders. De inbreng van de ouders blijft bij voorkeur beperkt tot het aanreiken van informatie, tot het geven van suggesties en tot het ondersteunen van de aanpak van de school.

Regel 4

Indien het gedrag van ouders t.o.v. leerlingen of leerkrachten niet meer te tolereren is, wordt het gesprek beëindigd en later in aanwezigheid van derden voortgezet.

Regels die gelden in alle groepen

1. Behandel een ander (kind) zoals je zelf behandeld wil worden.
2. We blijven van elkaar af en komen niet aan een ander als de ander dat niet wil.
3. We noemen elkaar bij de voornaam en gebruiken geen scheldwoorden.
4. Als je kwaad bent, probeer je rustig te blijven en ga je niet slaan of schoppen. Je komt niet aan de ander. Probeer eerst samen te praten. Ga anders naar de meester of de juf.
5. Je mag altijd aan de juf of meester vertellen als er iets gebeurt wat je niet prettig of gevaarlijk vindt. Dat is geen klikken.
6. Vertel de meester of de juf wanneer jezelf of iemand anders wordt gepest.
7. Blijft de pester doorgaan, vertel dat dan aan de meester of juf.
8. Word je gepest praat er thuis ook over, je moet het niet geheim houden.
9. Uitschelden, roddelen en dingen afpakken of kinderen buitensluiten vinden we niet goed.
10. We blijven van de spullen van een ander af.
11. We luisteren naar elkaar.
12. We beoordelen elkaar niet op elkaars uiterlijk.
13. Nieuwe kinderen zijn welkom op onze school. Probeer ze goed te ontvangen en op te vangen.
14. We gaan op een fijne manier met elkaar om. Opzettelijk iemand pijn doen, opwachten buiten school, achterna zitten om te pesten is beslist niet toegestaan.
15. We proberen ruzies zelf uit te praten en op te lossen. Na het uitpraten kunnen we ook weer vergeven en vergeten.

Deze regels gelden op school en daarbuiten

Toevoeging:

Kinderen mogen in hun eigen groep een aanvulling geven op deze vastgestelde schoolregels, in overleg met de leerkracht. Die aanvulling wordt opgesteld, door en met de groep, dit zijn de zgn. groepsregels.

Aanpak van ruzies en pestgedrag in vier stappen

Wanneer leerlingen ruzie met elkaar hebben en/of elkaar pesten proberen zij en wij:

Stap 1

Er eerst zelf (en samen) uit te komen.

Stap 2

Op het moment dat een van de leerlingen er niet uitkomt (in feite het onderspit delft en verliezer of zondebok wordt) heeft deze het recht en de plicht het probleem aan de meester of juf voor te leggen.

Stap 3

De leerkracht brengt de partijen bij elkaar voor een verhelderinggesprek en probeert samen met hen de ruzie of pesterijen op te lossen en (nieuwe) afspraken te maken. Bij herhaling van pesterijen / ruzies tussen dezelfde leerlingen volgen sancties (zie bij consequenties).

Stap 4

Bij herhaaldelijke ruzie/ pestgedrag neemt de leerkracht duidelijk stelling en houdt een bestraffend gesprek met de leerling die pest /ruzie maakt. De fases van bestraffen treden in werking (zie bij consequenties). Bij herhaaldelijk pestgedrag worden de ouders op de hoogte gebracht van het ruzie- en pestgedrag. Leerkracht(en) en ouders proberen in goed overleg samen te werken aan een bevredigende oplossing.

De leerkracht biedt altijd hulp aan de gepeste en begeleidt de pester, indien nodig in overleg met de ouders en/of externe deskundigen. Ook in de groep wordt aandacht besteed aan de situatie.

Consequenties

De leerkracht heeft het idee dat er sprake is van onderhuids pesten:
In zo'n geval stelt de leerkracht een algemeen probleem aan de orde om langs die weg bij het probleem in de klas te komen.

De leerkracht ziet dat een leerling wordt gepest (of de gepeste of medeleerlingen komen het bij hem melden)
En vervolgens leveren stap 1 t/m 4 geen positief resultaat op voor de gepeste.

De leerkracht neemt duidelijk een stelling in.
De straf is opgebouwd in 5 fases; afhankelijk hoelang de pester door blijft gaan met zijn/haar pestgedrag en geen verbetering vertoont in zijn / haar gedrag:

Fase 1

- ❖ Door gesprek: bewustwording voor wat hij met het gepeste kind uithaalt.
- ❖ Afspraken maken met de pester over gedragsveranderingen. De naleving van deze afspraken komen aan het einde van iedere week (voor een periode) in een kort gesprek aan de orde.
- ❖ Een of meerdere pauzes binnen blijven.
- ❖ Nablijven tot alle kinderen naar huis vertrokken zijn.
- ❖ Een schriftelijke opdracht zoals een stelopdracht over de toedracht en zijn of haar rol in het pestprobleem.
- ❖ Is het pesten meer dan een incident, dan ouders telefonisch benaderen.

Fase 2

- ❖ Als voorgaande acties op niets uitlopen volgt een gesprek met de ouders,. De medewerking van de ouders wordt nadrukkelijk gevraagd om een einde aan het probleem te maken. De school heeft al het mogelijke gedaan om een einde te maken aan het pestprobleem.

Fase 3

- ❖ Bij aanhoudend pestgedrag kan deskundige hulp worden ingeschakeld zoals de Schoolbegeleidingsdienst, de schoolarts van de GGD of schoolmaatschappelijk werk.

Fase 4

- ❖ Bij aanhoudend pestgedrag kan er voor gekozen worden om een leerling tijdelijk in een andere groep te plaatsen, binnen de school. Ook het (tijdelijk) plaatsen op een andere school behoort tot de mogelijkheden.

Fase 5

- ❖ In extreme gevallen kan een leerling geschorst of verwijderd worden.

Begeleiding

De gepeste leerling

- Medeleven tonen en luisteren en vragen: hoe en door wie wordt er gepest.
- Nagaan hoe de leerling zelf reageert, wat doet hij/zij voor tijdens en na het pesten.
- Huilen of heel boos worden is juist vaak een reactie die een pester wil uitlokken. De leerling in laten zien dat je op een andere manier kunt reageren.
- Zoeken en oefenen van een andere reactie bijvoorbeeld je niet afzonderen.
- Het gepeste kind in laten zien waarom een kind pest.
- Nagaan welke oplossing het kind zelf wil.
- Sterke kanten van de leerling benadrukken.
- Belonen (schouderklopje) als de leerling zich anders/beter opstelt.
- Praten met de ouders van de gepeste leerling en de ouders van de pester(s).
- Het gepeste kind niet over beschermen bijvoorbeeld naar school brengen of 'ik zal het de pesters wel eens gaan vertellen'. Hiermee plaats je het gepeste kind juist in een uitzonderingspositie waardoor het pesten zelfs nog toe kan nemen.

De pester

- Praten; zoeken naar de reden van het ruzie maken/ pesten (baas willen zijn, jaloezie, verveling, buitengesloten voelen).
- Laten inzien wat het effect van zijn/ haar gedrag is voor de gepeste.
- Excuses aan laten bieden.
- In laten zien welke sterke (leuke) kanten de gepeste heeft.
- Pesten is verboden in en om de school: wij houden ons aan deze regel; straffen als het kind wel pest – belonen (schouderklopje) als kind zich aan de regels houdt.
- Het kind leren niet meteen kwaad te reageren, leren beheersen, de 'stop-eerst-nadenken-houding' of een andere manier van gedrag aanleren.
- Contact tussen ouders en school; elkaar informeren en overleggen. Inleven in het kind; wat is de oorzaak van het pesten? *
- Zoeken van een sport of club; waar het kind kan ervaren dat contact met andere kinderen wel leuk kan zijn.
- Inschakelen hulp; sociale vaardigheidstrainingen ; Jeugdgezondheidszorg; huisarts; GGD.

De groep

- Een "Puntje van de Week" m.b.t. (het voorkomen van) pesten inzetten
- De kinderen middels gesprekken en rollenspellen bewust maken van de invloed die ze (kunnen) hebben ten aanzien van het voortbestaan of het stoppen van het pestgedrag.
- De kinderen stimuleren om voor zichzelf op te komen.
- De kinderen stimuleren om voor een ander op te komen.
- De sterke kanten van de gepeste leerling benadrukken.
- Samen spelen en samen werken met het gepeste kind stimuleren door bijvoorbeeld voor de pauze afspraken te maken over het buitenspelen (wie speelt met wie, wat en waar).
- De kinderen aanspreken op hun verantwoordelijkheid voor het behoud van een goede sfeer in de groep.
- Herhalen van de school- en groepsregels.
- Benadrukken dat kinderen verschillend mogen zijn.

Adviezen aan ouders

Ouders van gepeste kinderen

- a) Houd de communicatie met uw kind open, blij in gesprek met uw kind.
- b) Als pesten niet op school gebeurt, maar op straat, probeert u contact op te nemen met de ouders van de pester(s) om het probleem bespreekbaar te maken.
- c) Pesten op school kunt u het beste direct met de leerkracht bespreken.
- d) Door positieve stimulering en zgn. schouderklopjes kan het zelfrespect vergroot worden of weer terug komen.
- e) Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een sport.
- f) Steun uw kind in het idee dat er een einde aan het pesten komt.

Ouders van pesters

- a) Neem het probleem van uw kind serieus.
- b) Raak niet in paniek: elk kind loopt kans pester te worden.
- c) Probeer achter de mogelijke oorzaak te komen.
- d) Maak uw kind gevoelig voor wat het anderen aandoet.
- e) Besteed extra aandacht aan uw kind.
- f) Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een sport.
- g) Corrigeer ongewenst gedrag en benoem het goede gedrag van uw kind.
- h) Maak uw kind duidelijk dat u achter de beslissing van school staat.

Alle ouders

- a) Neem de ouders van het gepeste kind serieus.
- b) Stimuleer uw kind om op een goede manier met andere kinderen om te gaan.
- c) Corrigeer uw kind bij ongewenst gedrag en benoem goed gedrag.
- d) Geef zelf het goede voorbeeld
- e) Leer uw kind voor anderen op te komen.
- f) Leer uw kind voor zichzelf op te komen.

Cyberpesten

Wat is online pesten?

Online pesten is pesten via de computer of via de mobiele telefoon. Het kan op school, maar ook en vooral thuis gebeuren. Als je je mobiele telefoon op zak hebt, maar ook als je rustig achter je eigen computer zit.

Vaak is niet duidelijk wie de pester is. Een leerling kan er bovendien ook heel lastig voor weglopen. De scheldwoorden, de beledigingen, de bedreigingen kunnen ervoor zorgen dat je je zelfs in je eigen huis niet meer veilig voelt.

Manieren van online pesten

Er zijn veel manieren waarop online gepest kan worden. Iemand kan je bijvoorbeeld vervelende berichten sturen via mail, sms of sociale media, een foto van Facebook plukken en deze bewerken, of een webcamgesprek opnemen en dat zomaar als filmpje op YouTube zetten. Door de snelle ontwikkeling van digitale media ontstaan er steeds nieuwe vormen van en mogelijkheden om digitaal te pesten.

Voorkomen van online pesten

- Denk goed na over welke persoonlijke info je van jezelf bekend maakt en voor wie. Houd adresgegevens, telefoonnummers en vakantiefoto's liever voor jezelf. Bedenk ook goed hoe je je profiel afschermt. Geef nooit je gebruikersnaam en wachtwoord aan iemand anders.
- Meld het bij de beheerder van de site waar je gepest wordt. Als je via sociale media gepest of lastig gevallen wordt, dan kun je dit meestal melden aan de beheerder van de site.
- Vertel het aan iemand. Blijf er niet mee rondlopen, maar praat er over met iemand die je vertrouwt.
- Blokkeren. Als iemand je lastig valt of vervelende dingen zegt, weiger of blokkeer hem of haar dan.
- Verbreek het contact. Als een onbekende gemeen tegen je doet, probeer je er dan niets van aan te trekken en verbreek gewoon het contact.
- Niet reageren. Als je niet reageert, is de lol er vaak snel af.

Tips voor ouders m.b.t. online pesten

- Denk niet: 'Ik zie het niet, dus het gebeurt niet.'
- Maak online pesten bespreekbaar: leer uw kind over goed gedrag op internet en omgangsvormen via sociale media.
- Leer de digitale wereld van uw kind kennen en praat over internet. Hiervoor hoeft u als ouder echt niet alles te weten over internet. De simpele vraag 'wat maak je mee op internet?' zorgt veelal al voor een gesprek.
- Vertel uw kind dat het altijd met problemen of nare ervaringen op internet bij u terecht kan.
- Denkt u dat uw kind online gepest wordt? Neem dan ook contact op met school.

Aanpak van online pesten

De aanpak van online pesten verschilt niet wezenlijk van de aanpak van 'gewoon' pesten. Ook bij cyberpesten treden eerst de 4 stappen van aanpak bij pestgedrag in werking, gevolgd door de mogelijke consequenties. Contact tussen school en ouders is daarbij essentieel.